

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 57 din 08.02.2023

Dosar nr: 581/ 2022

Petiția nr: 5872/26.08.2022

Petent:

Reclamat:

Obiect: Petentul reclamă faptul că, în urma declarațiilor primului ministru al Ungariei, partea reclamată a făcut declarații prin care a sprijinit declarațiile rasiste ale lui V. O. făcute în public. În urma plângerii depuse la CNCD de petent împotriva lui, reclamatul a adus jigniri petentului pe Facebook, condamnându-l public pe acesta.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

1.

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părților reclamate

2. cu adresa de comunicare a actelor de procedură la Parlamentul României, Camera Deputaților, București, Sector 5, Str. Izvor nr. 2-4

II. Procedura de citare a părților

3. În temeiul art. 20, alin. 4 din OG nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

4. Prin adresa nr. 5872/16.09.2022 a fost citat petentul iar prin adresa nr. 6412/16.09.2022 a fost citată partea reclamată, părțile fiind invitate la ședința de audieri din data de 04.10.2022 (filele 9-10 la dosar). Părțile nu au participat la audieri, fiind absente la data și ora comunicate pentru ședință.

5. Partea reclamată a comunicat un punct de vedere la dosar în data de 03.10.2022 (filele 11-13 la dosar).

6. Punctul de vedere transmis la dosar a fost comunicat petentului la data de 28.10.2022, acordându-se acestuia un termen pentru depunerea de note/concluzii scrise (fila 14 la dosar).

7. Petentul a depus la dosar concluzii scrise, în susținerea celor menționate în petiție (fila 15 la dosar).

8. Procedură legal îndeplinită.

III. Susținerile părților conform obiectului dosarului

Susținerile petentului

9. Petentul sesizează Consiliul cu privire la o posibilă faptă de discriminare arătând următoarele:

9.1 Petentul a adresat Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD) la data de 24 august 2022 o sesizare scrisă cu privire la declarațiile rasiste ale lui V. O., cetățean maghiar, aflat în vizită privată în România în calitate de ideolog, speaker, lider de opinie și influencer, care în data de 23 iulie 2022 a susținut în mediu public la Universitatea de Vară de la Tușnad, un discurs cu caracter rasist, care prin virulența lui a ajuns să facă înconjurul lumii prin faptul că a acuzat *amestecul raselor* și a pledat consecvent și vehement pentru o rasă pură în bazinul carpatic: *noi nu suntem o rasă mixtă și nu vrem să devenim o rasă mixtă*.

9.2 Petentul arată că în aceeași sesizare adresată CNCD acesta a reclamat și pe (viceprim-ministru) și pe deputatul UDMR Z. Z. pentru faptul că ulterior declarațiilor lui V. O., cei doi au făcut public declarații prin care au sprijinit declarațiile rasiste ale acestuia.

9.3 Se arată că ulterior sesizării adresate CNCD, partea reclamată a publicat un text și o fotografie pe rețeaua de socializare Facebook în care l-a condamnat public pe petent și l-a supus oprobiului public pentru că acesta a îndrăznit să uzeze de dreptul constituțional la petiționare și a sesizat o instituție publică cu privire la săvârșirea de către partea reclamată a unei fapte antisociale.

9.4 Petentul redă textul în limba maghiară postat de partea reclamată, împreună cu traducerea aproximativă a textului, în limba română:

„Az erdelyi magyar politikusok koziil egyediilikent mondtam ki azt, ami a Napnál is vilâgosabb: O. V., a nemzet miniszterelnok, nem rasszista, tusvânnyosi beszedet pedig csak az ertette felre, aki felre akarta erteni. Az pedig csak hab a tortân, hogy pont a magyargyuldeleterol es szelsoseges sovinizmusârol ismert, hivatâsos feljelentonek bântja az erzekenyseget a kimondott tény. Termeszeteesen âllok elebe a vizsgâlatnak, hiszen nem hagyhatjuk, hogy ujabbn es ujabbn provokâciokkal megfelemlitsenek benniinket. A magam es az Erdelyi Magyar Szovetseg celja vilâgos: kimondani az igazsâgot akkor is, ha az egyeseknek nem tetszik”.

Traducerea textului:

„Printre politicienii maghiari din Transilvania, am fost singurul care a spus ce e mai clar decât soarele: V. O., premierul națiunii, nu a fost rasist, iar discursul său din Tuszvânnyos a fost înțeleș greșit doar de cei care au vrut să nu înțeleagă. Singura cireașă de pe tort este că faptul declarat doare sensibilitatea unui acuzator profesionist, cunoscut pentru ura sa față de unguri și șovinismul extrem. Bineînțeleș că fac față anchetei, pentru că nu putem fi intimidatți cu noi și noi provocări. Scopul meu si al lui Erdelyi Magyar Szovetseg este clar: sa spun adevărul chiar daca unora nu le convine”.

9.5 Petentul arată că împreună cu textul, partea reclamată a publicat și o fotografie în care apare atât acesta cât și petentul, alături de un text în limba maghiară care se traduce astfel: *„Degeaba a făcut reclamație D. T, adevărul tot îl voi spune: O. V. nu este rasist, însă D. T. este un un instigator la ura împotriva maghiarilor”.*

10. Petentul arată că postarea publicată de partea reclamată are deja sute de reacții și zeci de comentarii, foarte multe dintre ele fiind jignitoare la adresa lui.

11. Petentul consideră că prin această postare publică pe rețeaua de socializare Facebook, partea reclamată l-a supus unui tratament injust, degradant, umilitor, petentul

devenind victima unei atitudini adverse, jignitoare la adresa lui, din partea părții reclamate, atitudine venită în urma sesizării pe care acesta a adresat-o CNCD.

12. În concluzie, petentul solicită să se constate faptul că, în cauză, avem de-a face cu o faptă de victimizare venită ca o reacție la acțiunea acestuia de a sesiza CNCD cu privire la comiterea unor fapte antisociale de către partea reclamată. În temeiul art. 2 alin. 7 din OG nr. 137/2000 se solicită constatarea comiterii unei fapte de victimizare a petentului de către partea reclamată, precum și sancționarea contravențională a reclamatului pentru comiterea unei fapte de victimizare a petentului.

13. În susținerea celor menționate în petiție, la dosar au fost depuse în probațiune: capturi foto ale ecranului telefonului personal ce conțin postarea părții reclamate Z.Z. pe rețeaua de socializare Facebook (text original și traducere în limba română efectuată de Facebook).

Susținerile părții reclamate

14. Prin adresa înregistrată la data de 03.10.2022, partea reclamată arată următoarele:

14.1 În conformitate cu dispozițiile OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, art. 2, competența CNCD poate fi angajată numai în ipoteza în care reclamatul ar fi făcut prin acțiunile și exprimările sale deosebiri, restricții, excluderi ori preferințe, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială etc.

14.2 În legătură cu acuzația adusă de petent, care a afirmat în raport cu partea reclamată că printr-o postare pe rețeaua de socializare Facebook l-ar fi „supus unui tratament injust, degradant, umilitor”, ca urmare a faptului că a uzat de dreptul său la petiționare, reclamatul apreciază că postarea acestuia pe rețeaua de socializare Facebook nu se poate interpreta ca un „tratament advers, venit ca reacție la o plângere”, din următoarele motive:

- singura referire la plângerea anterioară a petentului (ce face obiectul dosarului nr. 576/2022) se găsește în propoziția „*Degeaba mă reclamă D. T., adevărul tot îl voi spune*”, ceea ce nu reprezintă o reacție adversă, ci apărarea dreptului constituțional la libertatea de exprimare;

- adjectivele atribuite petentului nu sunt ca reacție la plângerea anterioară a petentului, ci reenumerarea unor fapte cunoscute public, și anume că petentul a făcut zeci de reclamații în justiție împotriva unor reprezentanți ai comunității maghiare și a avut zeci de luări de poziții publice prin care a enunțat invective la adresa comunității maghiare și a reprezentanților acesteia;

- enunțul petentului cum că postarea reclamatului pe rețeaua de socializare Facebook are „zeci de comentarii, foarte multe dintre ele jignitoare” la adresa lui nu este adevărat, comentarii referindu-se în majoritatea covârșitoare la persoana reclamatului, nerezultând în niciun fel vreun „tratament injust, degradant, umilitor” la adresa petentului.

15. Totodată, reclamatul consideră că nu a uzat nici de prevederi, criterii sau practici aparent neutre care să dezavantajeze anumite persoane, motiv pentru care se poate constata că faptele discriminatorii în relație cu acesta nu există, și solicită respingerea solicitărilor petentului ca vădit neîntemeiate și ca inadmisibile.

16. În continuarea expunerii, partea reclamată apreciază următoarele:

- Se poate observa că, din toată cariera sa politică, nu a avut niciun singur discurs și nicio poziție politică menită să denigreze o altă persoană.

- Nu poate fi chemat ca reclamat pentru fapte sau acțiuni pe care nu le-a săvârșit și nici nu poate fi culpabilizat contrar drepturilor sale constituționale protejate de art. 2 alin. 8 din OG nr. 137/2000.

- Colegiul director al Consiliului poate dispune doar măsurile specifice constatării existenței discriminării, Consiliul neputând să rețină ca pe o acțiune discriminatorie a reclamatului opinia pe care o împărtășește petentul.

- Discriminarea invocată nu există așa cum nici restrângerea dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație nu este permisă de OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.

- Sesizarea cu privire la reclamat nu are obiect deoarece acesta nu a discriminat pe nimeni din niciun punct de vedere astfel că aceasta petiție nu poate avea ca efect vreo sancțiune la adresa părții reclamate.

17. În concluzie, partea reclamată solicită respingerea petiției ca fiind lipsită de obiect și ca inadmisibilă și solicită Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării respingerea în integralitate a afirmațiilor petentului, ca fiind neîntemeiate și inadmisibile în raport cu competența CNCD.

18. În susținerea celor menționate în punctul de vedere, partea reclamată nu a mai anexat la dosar alte înscrisuri.

IV. Motivele de fapt și de drept

Cadrul legal aplicabil. Drept național și internațional aplicabil/ jurisprudența

Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

- Constituția României;
- OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare: art. 2 al. 1
- legislație specială, legislație internațională etc.

Principiile de analiză

Curtea Constituțională a statuat în mod constat că „*principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale*”.

Totodată, Curtea Constituțională a reținut că „*principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă:*

- la **situații egale** trebuie să corespundă un **tratament egal**,
- la **situații diferite**, tratamentul juridic nu poate fi decât **diferit**. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat”.

Suntem în prezența unei posibile **discriminări directe**:

- o persoană este tratată în mod nefavorabil;
- prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane aflate într-o situație similară;
- iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria „*criteriului protejat*”.

Pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele **condiții**:

- existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;
- existența unui criteriu de discriminare;
- existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;
- tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege;
- existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile.

Aplicarea principiilor la spetă

19. **În fapt**, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra limitei libertății de exprimare fiind supuse analizei postările părții reclamate la adresa petentului, efectuate prin intermediul rețelei de socializare Facebook, declarații care conțin posibile afirmații cu conținut discriminator și posibile acuzații denigratoare la adresa petentului.

20. **În drept**, examinând conținutul petiției și legislația în vigoare, Colegiul director urmează a analiza modul în care declarațiile postate de reclamat, mesajul transmis de aceste postări către public, precum și eventuale comentariile survenite pe marginea postărilor, ar fi putut aduce atingere dreptului de imagine al petentului, prin lezarea demnității, astfel cum prevede art. 15 din OG nr. 137/2000, republicată.

21. În soluționarea prezentei sesizări apreciem că sunt incidente următoarele texte de lege:

- art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;
- art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003;
- art. 2 alin. (1) și art. 15 din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare OG nr. 137/2000).

22. Pe fond, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportată la aprecierile părții reclamate, obiect al prezentei sesizări. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

23. Având în vedere necesitatea analizei limitei dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitate, Colegiul director s-a raportat la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) prin care s-a stabilit un set de condiții pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, elemente analizate în fiecare caz în parte adus la cunoștința CNCD.

24. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie:

- să fie prevăzută de lege (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- să urmărească un scop legitim,
- să fie necesară într-o societate democratică și
- să fie proporțională cu scopul urmărit (Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

Ingerința să fie prevăzută de lege

25. Prima cerință, cea a *existenței unei prevederi legale*, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2, alin. (1) coroborat cu art. 15 din OG nr. 137/2000. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborate cu art. 2, alin. (8) din OG nr. 137/2000 potrivit căruia „*prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație*”. Apreciem că ambele texte normative sunt previzibile și accesibile, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Ingerința să urmărească un scop legitim

26. Raportat la scopul legitim urmărit prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare, se urmărește protejarea demnității umane.

27. Protecția demnității unei personae sau a unor grupuri constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcarea a demnității umane, ca drept constituțional protejat, declarațiile din mesajul postat, obiect al prezentei sesizări, ar trebui să întrunească elementele:

- un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul convingerilor, ori
- un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unei persoane sau a unui grup de persoane legat de apartenența la un grup – astfel cum prevede art. 15 din OG nr. 137/2000, republicată.

28. Colegiul director constată că primele două condiții (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.

Necesitatea ingerinței

29. Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare „*este necesară într-o societate democratică*”.

30. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „*relevante și suficiente*” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „*nevoi imperioase*” („*pressing social need*”).

31. Identificarea unei „*nevoi imperioase*”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, iar autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei „*nevoi imperioase*” susceptibile de o anumită marjă de apreciere (Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.) În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „*margine de apreciere*” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „*nevoi sociale prezente*”. Marginea de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO (vezi Handyside v. United Kingdom par. 48 și par. 49).

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare

32. Necesitatea restrângerii într-o societate democratică este elementul cel mai subiectiv în analiza CEDO. Având în vedere acest fapt, CEDO a elaborat un set de principii aplicabile în domeniu, dintre care sunt redate cele ce urmează:

a) libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale societății democratice și una dintre condițiile de bază ale progresului societății și ale autorealizării individuale;

b) libertatea de exprimare nu vizează doar informațiile sau ideile primite favorabil sau considerate a fi inofensive sau indiferente, ci și cele care offensează, șochează sau incomodează statul sau orice parte a populației; acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și înțelegerii, fără de care nu poate exista o societate democratică; libertatea de exprimare are și excepții dar care trebuie interpretate în mod strict, iar necesitatea oricărei restrângeri trebuie stabilită în mod convingător;

c) exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități.

33. În scopul de a determina dacă substraturile declarațiilor publicate și a mesajului comunicat prin aceste declarații distribuite de partea reclamată prin intermediul rețelei de socializare Facebook (obiect al prezentei sesizări), constituie instigare la ură prin care se încalcă dreptul la demnitate al persoanei publice, Colegiul director va examina: *obiectivul urmărit de partea reclamată, contextul în care a avut loc, conținutul afirmațiilor, rolul în societate al persoanei, autorul articolului publicat.*

Obiectivul urmărit de reclamată

34. Obiectivul urmărit de partea reclamată este important: a dorit aceasta să disemineze prin publicarea opiniei sale în declarație și informarea publicului cu privire la un subiect ori a dorit să prezinte persoana (petentul) într-o ipostază degradantă?

În acest punct, Colegiul director nu analizează intenția de a discrimina a părții reclamate, acest aspect nu are relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare.

35. Colegiul director apreciază că, în speță, declarațiile părții reclamate postate prin intermediul paginii de socializare Facebook au avut rolul de a informa publicul cu privire la activitatea persoanei publice din prisma calității acestuia, scopul fiind să indice unele elemente individualizate din perspectiva activității de formator de opinie a petentului.

Contextul în care a fost făcută afirmația

36. Afirmațiile au fost făcute în declarații postate de partea reclamată prin intermediul site-ului de socializare Facebook, la data de 25 august 2022.

37. Partea reclamată își exprimă propria opinie la adresa petentului și a activității de formator de opinie a acestuia, în ceea ce privește o anumită atitudine din partea petentului la adresa liderilor și etnicilor maghiari, scopul fiind exprimarea unor păreri proprii privind modalitatea de acțiune a acestei persoane.

38. Astfel, Colegiul director nu poate decât să constate faptul că în prezenta cauză nu s-a depășit sfera caracterului informativ care prezintă interes pentru opinia publică cu privire la opțiunea părții reclamate, neaducând atingere persoanei (petentului) dintr-o anumită latură contextuală, conținutul declarațiilor fiind considerat unul politic.

Conținutul afirmației

39. Partea reclamată a postat unele declarații la data de 25 august 2022, prin intermediul paginii de socializare Facebook, care prezintă un eveniment perceput ca politic, materialul postat fiind susținut la nivel propriu de către autor.

Declarațiile postate de partea reclamată:

„Az erdelyi magyar politikusok koziil egyediilikent mondtam ki azt, ami a Napnál is világosabb: O V, a nemzet miniszterelnöke, nem rasszista, tusványosi beszédet pedig csak az ertette felre, aki felre akarta erteni. Az pedig csak hab a tortán, hogy pont a magyaryuldleterol es szelsoseges sovinizmusârol ismert, hivatâsos feljelentonek bântja az erzekenyseget a kimondott tény. Termeszetenen âllok elebe a vizsgâlatnak, hiszen nem hagyhatjuk, hogy ujjabb es ujjabb provokâciokkal megfelemlitsenek benniinket. A magam es az Erdelyi Magyar Szovetseg celja vilâgos: kimondani az igazsâgot akkor is, ha az egyeseknek nem tetszik”.

Traducerea textului:

„Printre politicienii maghiari din Transilvania, am fost singurul care a spus ce e mai clar decât soarele: V.O., premierul națiunii, nu a fost rasist, iar discursul său din Tusványos a fost înțeles greșit doar de cei care au vrut să nu înțeleagă. Singura cireașă de pe tort este că faptul declarat doare sensibilitatea unui acuzator profesionist, cunoscut pentru ura sa față de unguri și șovinismul extrem. Bineînțeles că fac față anchetei, pentru că nu putem fi intimidați cu noi și noi provocări. Scopul meu și al lui Erdelyi Magyar Szovetseg este clar: sa spun adevărul chiar daca unora nu le convine”.

40. Împreună cu textul, partea reclamată a publicat și o fotografie în care apare atât acesta cât și petentul, alături de un text în limba maghiară care se traduce astfel: *„Degeaba a făcut reclamație D. T., adevărul tot îl voi spune: O. V. nu este rasist, însă D. T. este un un instigator la ura împotriva maghiarilor”.*

Postarea publicată de partea reclamată a avut sute de reacții și distriburi, precum și zeci de comentarii, multe dintre ele fiind jignitoare la adresa petentului.

Rolul în societate al persoanei, autor al afirmațiilor

41. Din perspectiva analizei limitelor libertății de exprimare, rolul, poziția autorului textului din care rezultă declarațiile supuse controlului este determinantă. Autorul declarațiilor postate este politician, fiind deputat ales din partea UDMR, cu o carieră politică în legislatura 2020-2024, fiind o persoană apreciată și implicată în comunitatea din care face parte.

42. Libertatea de exprimare este prețioasă pentru orice persoană dar, în mod deosebit, are un caracter indispensabil pentru persoanele care sunt în categoria politicienilor, formatorilor de opinie, cu o vastă activitate în domeniul politic. Este esențial pentru aceste persoane să evite comentariile care pot răspândi și pot conduce la creșterea intoleranței atunci când se exprimă în spațiul public.

Modul în care au fost făcute afirmațiile

43. Colegiul director urmează a analiza modul în care au fost făcute afirmațiile și comentariile din postarea respectivă.

Declarațiile părții reclamate postate pe rețeaua de socializare Facebook au un subiect abordat din punct de vedere politic. Deși afirmațiile nu au fost de o manieră tocmai potrivită în context, cu privire la subiectul abordat, mesajul postat prezintă o percepție personală a

autorului, surprinsă din perspectiva acestuia, reclamatul prezentând un punct de vedere și susținând la nivel propriu evenimentul petrecut anterior la Universitatea de Vară de la Tușnad, din data de 23 august 2022, precum și sesizările intervenite pe această temă. Declarația este subiectivă, evenimentul fiind prezentat din prisma proprie a autorului, așa cum a considerat acesta că este de interes pentru următorii săi, care constituie un public restrâns.

44. Colegiul director apreciază că exprimările folosite și mesajul transmis prin textul postat nu sunt dintre cele mai favorabile însă declarațiile din postarea reclamatului nu sunt de natură a atinge o limită prin care să se încalce un drept fundamental, ***încât dreptul la libertatea de exprimare să devină secundar.***

45. Una din principalele caracteristici ale democrației constă în posibilitatea pe care aceasta o oferă de a rezolva prin dialog, fără a se recurge la violență, problemele pe care le are de soluționat un stat, *chiar și atunci când acestea sunt extrem de dificile sau stânjenitoare, iar democrația se „hrănește” din libertatea de exprimare* (ibidem, pct. 66). Marginea de apreciere a statelor este semnificativ redusă (îngustă) atunci când autorul declarației este un autor cunoscut/o persoană politică, opiniile formulate având un larg impact.

46. Totuși, o ingerință a statului în această speță, prin constatarea și sancționarea faptei ca fiind o formă de discriminare, deci limitarea libertății de exprimare, ar constitui un exces, o limitare nejustificată, o măsură neproporțională în raport cu pericolul social al faptei și cu scopul urmărit, caz în care nu se impune interferența statului în limitarea libertății de exprimare. Reiterăm faptul că este esențial pentru persoanele cu activitate în domeniul politic ca atunci când se exprimă în public, să manifeste o responsabilitate corespunzătoare poziției lor.

47. În luarea deciziei Colegiul director se raportează la art. 30 din Constituția României care asigură libertatea de exprimare și prevede, în același timp, și limitele acestei libertăți.

O ingerință a statului ar fi fost justificată dacă ar fi existat orice element de incitare expresă la ură pe criteriul identificat de petent. Cerința manifestării comportamentului părții reclamate în public, de natură a aduce atingere demnității umane îndreptat împotriva unei persoane și legat de apartenența acesteia la un anumit demers sau convingere, nu este îndeplinită în cauză.

Afirmațiile reclamate au avut în vedere descrierea unei anumite categorii de activități și, respectiv portretizarea celor care fac parte dintr-o anumită formațiune politică din care generic face parte și persoana reclamată, având și o reacție asupra plângerilor depuse de petent pe această temă. Conținutul declarațiilor este unul politic, exprimarea fiind una mai permisivă în ceea ce privește declarațiile politice.

Concluzii

48. Colegiul director reiterează faptul că libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și pluraliste. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței,

a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.

49. În nenumăratele decizii asupra libertății de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acest drept „acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acele care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică (CEDO, Lingens c. Austriei).

50. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză de stil în toată jurisprudența sa subsecventă în materie, că “libertatea de exprimare, garantată de art.10 parag.1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile primordiale ale progresului societății și împlinirilor personale. Subiect al paragrafului 2 al articolului 10, Libertatea de expresie include „nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență [de opinia publică] ori considerate inofensive, dar și pe acelea care offensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.” (CEDO, între altele, Lingens vs. Austria, Oberschlick vs. Austria, Sunday Times vs. U.K., Observer și Guardian vs. U.K., Castells vs. Spania, Thorgeirson vs. Islanda, Jersild vs. Danemarca, Goodwin vs. U.K., De Haes și Gijels vs. Belgia, Dalban vs. România).

51. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fundamentat necesitatea protejării libertății de exprimare în primul rând pe valoarea pe care acesta o reprezintă ca mijloc pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice. Exprimarea liberă a opiniilor reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.

52. Pentru considerentele de mai sus, având în vedere obiectivul urmărit de partea reclamată, conținutul mesajului transmis, contextul în care a avut loc distribuirea acestuia, rolul în societate al persoanei, autor al declarațiilor, Colegiul director constată că în speță „nu este necesară într-o societate democratică” o ingerință în libertatea de exprimare, fapta sesizată nu constituie contravenție potrivit prevederilor art. 2, alin. (1) și art. 15 din OG nr. 137/2000, republicată.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20, alin. (2) din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele sesizate nu întrunesc elementele constitutive ale art. 2, alin. (1) coroborat cu art. 15 din OG nr. 137/2000, republicată, se încadrează în limitele libertății de exprimare.

2. O copie a prezentei hotărâri va fi comunicată părților.

V. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și a Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată în data de 08.02.2023 au fost:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BABUȘ RADU – Membru

DIACONU ADRIAN NICOLAE – Membru

MOȚA MARIA – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

RAIU CĂTĂLIN VALENTIN – Membru

SULIMAN SECYL – Membru

(mandat încetat cf. decizie C.C.R. nr. 41/2023, M.O. 227/20.03.2023)

Redactată și motivată: AND/FL

Data redactării: 15.06.2023

Notă: Hotărârile emise de Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și a Legii 554/2004, a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.